

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 2011

272/2011

Laki

vesienhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 25 päivänä maaliskuuta 2011

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesienhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) nimike, 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1, 4, 6 ja 7 kohta, 4 §:n 3 momentti, 5 §:n 2 momentti, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 momentti ja 28 §,
sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 6 ja 7 kohta laissa 1833/2009 ja 5 §:n 2 momentti laissa 1593/2009, sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 623/2010, uusi 3 momentti, 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1833/2009, uusi 8—11 kohta, 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1593/2009, uusi 3 ja 4 momentti, jolloin muutettu 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1593/2009, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 11 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1593/2009, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti ja nykyinen 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, 12 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 623/2010, uusi 3 momentti ja lakiin uusi 4 a luku seuraavasti:

Laki

vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä

Annettu Helsingissä 25 päivänä maaliskuuta 2011

1 §

Tarkoitus

Tässä laissa säädetään vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä ja siihen liittyvästä selvitystyöstä, yhteistoiminnasta ja osallistumisesta vesienhoitoalueella ja merenhoitoalueella sekä kansainvälisestä yhteistyöstä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisessä.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisen yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä ja Itämerta niin, ettei pintavesien ja pohjavesien tai Itämeren tila heikene ja että niiden tila on vähintään hyvä. Vesienhoidon ja merenhoidon suunnittelua tehdään ja toimeenpannaan yhteen sovittaen ja yhtenevin tavoittein.

HE 323/2010
YmVM 19/2010
EV 297/2010

Merenhoidon järjestämisessä sovelletaan ekosysteemilähestymistapaa ihmisen toiminnasta meriympäristölle aiheutuvien paineiden ja vaikutusten hallintaan siten, että meriympäristön hyvän tilan saavuttaminen tai meriekosysteemien kyky reagoida ihmisen toiminnasta aiheutuviin muutoksiin ei vaarannu, samalla kun mahdollistetaan merellisten hyödykkeiden ja palveluiden kestävä käyttö.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *pintavedellä* veden peittämää aluetta, rannikkovettä, jokisuun vaihettumisaluetta ja aluevetä;

4) *pintavesimuodostumalla* pintavesien erillistä ja merkittävää osaa, kuten järveä, tekoallasta, puroa, jokea tai kanavaa, puron, joen tai kanavan osaa, jokisuun vaihettumisaluetta tai rannikkoveden osaa;

6) *vesistöalueella* aluetta, josta kaikki pintavalunta virtaa puron, järven tai joen taikka suistoalueen kautta mereen;

7) *vesistöalueen osalla* aluetta, josta kaikki pintavalunta virtaa puron, järven tai joen kautta tiettyyn vesistöön;

8) *jokisuun vaihettumisalueella* pintavesimuodostumaa, joka on jokisuun lähistöllä osittain suolainen johtuen sen läheisyydestä rannikkovesiin, mutta johon merkittävästi vaikuttavat suolattoman veden virtaukset;

9) *merivesillä* vesiä, merenpohjaa ja tämän sisustaa merenpuoleisella alueella 3 kohdan määritelmän mukaisesta perusviivasta, ulottuen Suomen talousvyöhykkeen ulkorajaan, sekä rannikkovesiä, niiden merenpohjaa ja tämän sisustaa niiltä osin kuin meriympäristön tilaa koskevista erityisnäkökohdista ei määrätä vesienhoidon järjestämisessä;

10) *meriekosysteemillä* meren eliöyhteisöjen ja niiden elinympäristöjen muodostamaa kokonaisuutta;

11) *meriympäristön tilalla* ympäristön yleistä tilaa merivesillä, kun otetaan huomioon meriympäristön muodostavien ekosysteemien rakenne, toiminta ja prosessit, luonnolliset fysiografiset, maantieteelliset, biolo-

giset, geologiset ja ilmastolliset tekijät sekä fyysiset, akustiset ja kemialliset olosuhteet, mukaan luettuina ne, jotka johtuvat ihmisten toiminnasta kyseisellä alueella tai sen ulkopuolella.

4 §

Viranomaiset

Ympäristöministeriö vastaa muiden Itämeren valuma-alueella sijaitsevien valtioiden kanssa tehtävästä merenhoidon suunnittelun yhteistyöstä. Suomen ympäristökeskus, asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä muut toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat yhteistyöhön omilla toimialueillaan.

Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä Metsähallitus vastaavat merenhoidon seuranta- ja muista tehtävistä toimialoillaan.

Vesienhoitoalueella ja merivesillä toimivat muut valtion ja kuntien viranomaiset osallistuvat toimialoillaan tässä laissa tarkoitettuun vesienhoidon ja merenhoidon järjestämiseen.

5 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtäviin merenhoidon järjestämisessä kuuluu toimialueellaan:

1) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman meriympäristön ominaispiirteiden ja meriympäristön tilan alustavan arvioinnin laatimiseen;

2) tehdä tarvittavat selvitykset meriympäristön hyvän tilan määrittämiseksi sekä ympäristötavoitteiden ja niihin liittyvien kuvajien asettamiseksi;

3) osallistua Suomen ympäristökeskuksen koordinoiman Itämeren tilan seurantaohjelman laatimiseen ja järjestää seuranta rannikkovesille;

4) valmistella merenhoitosuunnitelmaa ja sen toimenpideohjelmaa ja hoitaa muut ym-

päristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määrämät tehtävät merenhoidon järjestämiseksi.

Suomen ympäristökeskus vastaa merenhoitosuunnitelman seurantaohjelman valmistelusta ja antaa 1 ja 2 momentissa mainituissa tehtävissä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle asiantuntija-apua ja pitää 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista tiedoista laadittua rekisteriä.

11 §

Vesienhoitosuunnitelma

Vesienhoitosuunnitelman laatimisessa ja tarkistamisessa on otettava huomioon 4 a luvussa tarkoitettu merenhoitosuunnitelma.

Vesienhoitosuunnitelman osana on esitettävä ympäristöselostus. Ympäristöselostuksesta säädetään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005) annetussa laissa.

12 §

Toimenpideohjelma

Toimenpideohjelma laaditaan vesienhoidon ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon tehdyt selvitykset vesien ominaispiirteistä ja ihmisen aiheuttamista vaikutuksista vesiin sekä vedenkäytön taloudelliset selvitykset. Toimenpideohjelma voi koostua yhtä tai useampaa vesistöaluetta koskevasta ohjelmasta. Toimenpideohjelma käsitellään vesienhoitosuunnitelman osana.

Vesienhoidon täydentävät toimenpiteet ovat toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen perustoimenpiteiden lisäksi 4 luvussa tarkoitettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi.

4 a luku

Merenhoidon järjestäminen

26 a §

Merenhoidon järjestäminen

Ympäristöministeriö laatii merenhoidon

järjestämiseksi yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa merenhoitosuunnitelman Suomen aluevesille ja talousvyöhykkeelle.

Merenhoitosuunnitelma on valmisteltava ottaen huomioon merivesien luonnontieteelliset ominaispiirteet sekä tässä laissa tarkoitettua vesienhoitoalueet ja 11 §:ssä tarkoitettua vesienhoitosuunnitelmat sekä Ahvenanmaan maakunnan vesienhoitosuunnitelma.

Alueellisesta merenhoidon järjestämisen yhteensovittamisesta sekä merenhoidon ja vesienhoidon yhteensovittamisesta vastaa asianomainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa. Yhteensovittavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista säädetään erikseen.

Merenhoitosuunnitelma on tarkistettava joka kuudes vuosi.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta merelliseen toimintaan, jonka ainoana tarkoituksena on maanpuolustus tai kansallinen turvallisuus. Kyseinen toiminta tulee kuitenkin yhteen sovittaa merenhoidon tavoitteiden kanssa.

26 b §

Merenhoitosuunnitelma

Merenhoitosuunnitelmassa on esitettävä toimenpiteitä, joilla suojellaan ja säilytetään meriympäristöä, ehkäistään sen tilan huonontuminen sekä turvataan ja ennallistetaan meriekosysteemejä siten, että meriympäristön hyvä tila voidaan ylläpitää tai saavuttaa vuoteen 2020 mennessä.

Merenhoitosuunnitelmaan on sisällytettävä toimenpiteitä, joilla vähennetään päästöjä mereen sekä ehkäistään ja vähennetään mereen kohdistuvia muita haitallisia vaikutuksia niin, että meren biologinen monimuotoisuus voidaan turvata ja että meren ekosysteemejä, ihmisen terveyttä ja viihtyisyyttä tai laillista meren käyttöä ei vaaranneta merkittävästi.

Merenhoitosuunnitelman osana on esitettävä ympäristöselostus. Ympäristöselostuksesta ja viranomaisten ja julkisia palveluja tarjoavien laitosten tiedonantovelvollisuudesta säädetään 11 §:n 3 ja 4 momentissa.

26 c §

Meriympäristön tilan alustava arviointi ja hyvän tilan määrittäminen

Merenhoitosuunnitelmassa on esitettävä alustava arviointi meriympäristön tilasta, jossa otetaan huomioon:

- 1) merivesien olennaiset piirteet ja ominaisuudet;
- 2) vallitsevat paineet ja vaikutukset;
- 3) taloudellinen ja sosiaalinen analyysi kyseisten vesien käytöstä ja meriympäristön tilan huonontumisesta johtuvista kustannuksista; sekä
- 4) vesienhoitosuunnitelmissa ja kansainvälisen merensuojeluyhteistyön puitteissa tehdyt selvitykset.

Meriympäristön tilan alustavan arvioinnin perusteella on määritettävä meriympäristön hyvä tila ja sen ominaispiirteet erikseen asetettavien laadullisten kuvaajien perusteella ottaen huomioon ihmisen toiminnasta meriympäristölle aiheutuvat paineet tai vaikutukset. Meriympäristön tila on hyvä, kun meri on ekologisesti monimuotoinen ja tasapainoinen, dynaaminen, luontaisessa olosuhteessaan puhdas, terve ja tuottava, ja kun meriympäristön käyttö on kestävä ja turvaa nykyisten ja tulevien sukupolvien käyttö- ja toimintamahdollisuudet.

26 d §

Ympäristötavoitteet merenhoidon suunnittelussa

Merenhoitosuunnitelmassa esitettävän meriympäristön tilan alustavan arvioinnin perusteella on merivesille niiden hyvän tilan saavuttamiseksi asetettava kattavat ympäristötavoitteet.

Ympäristötavoitteiden asettamisessa ja niitä kuvaavien ominaisuuksien, paineiden ja vaikutusten määrittämisessä on lisäksi otettava huomioon merkittävät rajat ylittävät vaikutukset sekä yhteensopivuus asetettujen kansallisten, Euroopan unionin ja kansainvälisten sopimusten ympäristötavoitteiden kanssa.

26 e §

Merenhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen

Merenhoitosuunnitelmassa asetetuista ympäristötavoitteista tai meriympäristön hyvän tilan kaikilta osin saavuttamisesta voidaan yksilöidyssä tapauksessa poiketa, jos syynä on:

- 1) toimi tai toimien puute, joka ei johdu kansallisista toimenpiteistä;
- 2) luonnon aiheuttama olosuhde;
- 3) ylivoimaisen esteen aiheuttama olosuhde;

4) merivesien fyysisten ominaisuuksien muutokset, jotka johtuvat toimista, joiden perustana on ympäristöön kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia, mukaan lukien rajat ylittävät vaikutukset, merkittävämpi yleinen etu; tällöin on kuitenkin varmistettava, että muutokset merivesien fyysisissä ominaisuuksissa eivät pysyvästi estä tai vaaranna meriympäristön hyvän tilan saavuttamista Suomen tai muiden Itämeren rantavaltioiden merivesillä.

Lisäksi ympäristötavoitteiden tai meriympäristön hyvän tilan saavuttamisesta asetetussa aikataulussa voidaan tapauskohtaisesti poiketa, jos luonnonolot eivät mahdollista merivesien tilan paranemista tässä aikataulussa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut poikkeukset on yksilöitävä toimenpideohjelmissa ja siinä on otettava huomioon niiden vaikutukset Itämeren muille rantavaltioille.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista poikkeuksista huolimatta on toteutettava tarpeellisia toimenpiteitä, joilla on tarkoitus jatkaa merenhoitosuunnitelman ympäristötavoitteisiin pyrkimistä ja estää meriympäristön tilan edelleen huonontuminen sekä lieventää haitallisia vaikutuksia merialueen tai muiden Itämeren alueen valtioiden merivesiin. Poikkeuksia koskevat toimenpiteet on mahdollisuuksien mukaan sisällytettävä toimenpideohjelmaan.

26 f §

Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

laatii toimenpideohjelman merenhoitosuunnitelmassa asetettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ottaen huomioon toimenpiteiden kustannustehokkuuden sekä teknisen toteuttamiskelpoisuuden. Toimenpideohjelma voidaan laatia koskemaan yhtä tai useampaa merivesien osaa. Toimenpideohjelmassa tulee tarkastella toimenpiteiden vaikutuksia myös Suomen talousvyöhykkeen ulkopuoliseen merialueeseen.

Toimenpideohjelmassa on määriteltävä meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi ja ylläpitämiseksi vaadittavat toimenpiteet.

Toimenpideohjelmassa on oltava alueellisia suojelutoimenpiteitä, jotka edistävät merellisten suojelualueiden yhtenäisiä ja edustavia verkostoja.

26 g §

Toimenpiteiden aikaistaminen

Itämeren tilan ollessa niin kriittinen, että se edellyttää kiireellisiä toimia, on ympäristöministeriön osaltaan ryhdyttävä toimenpiteisiin yhteistyön käynnistämiseksi muiden Itämeren alueen Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa tai osallistuttava yhteistyöhön toisen Itämeren alueen jäsenvaltion aloitteesta pyrkimyksenä erityisen toimintasuunnitelman laatiminen.

Toimintasuunnitelmaan sisältyy merensuojelun toimenpideohjelmien toteuttamisen aikaistaminen sekä tarvittaessa tiukempia suojelutoimia meren tilan parantamiseksi. Toimintasuunnitelma ei saa estää meriympäristön hyvän tilan saavuttamista tai ylläpitämistä jollakin toisella merialueella tai sen osa-alueella.

26 h §

Merenhoitosuunnitelman seurantaohjelma

Meriympäristön tilan jatkuvaa arvioimista varten on laadittava ja pantava täytäntöön seurantaohjelmia. Seurantaohjelmat on yhteensovitettava asianmukaisesti muiden merialueen valtioiden meriympäristön tilan seurannan sekä vesienhoitoalueiden rannikkoalueita koskevien seurantaohjelmien kanssa.

26 i §

Kansainvälinen yhteistyö

Meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi on tehtävä yhteistyötä Itämeren jakavien Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa sen varmistamiseksi, että merenhoitosuunnitelmien tavoitteet ja toimenpiteet ovat johdonmukaisia ja yhteensovittettuja.

Merenhoitosuunnitelman laatimisessa ja täytäntöönpanossa tarvittavia toimia on pyrittävä yhteensovittamaan Itämeren Euroopan unioniin kuulumattomien rantavaltioiden sekä tarpeen mukaan Itämeren valuma-alueella sijaitsevien sisämaavaltioiden kanssa.

26 j §

Osallistuminen ja tiedottaminen

Ympäristöministeriön on yhteistyössä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen kanssa varattava kaikille tahoille, joita asia koskee, mahdollisuudet osallistua merenhoitosuunnitelman valmisteluun sekä tutustua merenhoitosuunnitelman valmisteluasiakirjoihin ja niiden tausta-asiakirjoihin. Tahoille on myös varattava tilaisuus esittää mielipiteensä valmisteluasiakirjoista kirjallisesti tai sähköisesti. Valmisteluasiakirjojen ja tausta-asiakirjojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

Merenhoitosuunnitelman valmisteluun on mahdollisuuksien mukaan otettava mukaan olemassa olevat hallintoelimet ja rakenteet, kuten alueellisten meriyleissopimusten toimielimet, tieteelliset neuvoa-antavat elimet ja alueelliset neuvoa-antavat toimikunnat.

Merenhoitosuunnitelman seuraavista osista ja niiden päivityksistä on julkaistava yhteenvedot sekä varmistettava, että kansalaisilla ja yhteisöillä on mahdollisuus esittää niistä huomionsa:

- 1) meriympäristön tilan alustava arviointi;
- 2) meriympäristön hyvän tilan määrittäminen;
- 3) merenhoitosuunnitelman ympäristötavoitteet;
- 4) merenhoitosuunnitelman seurantaohjelmat;

5) merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmat.

Merenhoitosuunnitelman valmisteluun liittyvä yhteistyö, osallistuminen ja tiedottaminen tulee yhteensovittaa sekä toteuttaa mahdollisuuksien mukaan 14 ja 15 §:ssä säädetyn vesienhoidon suunnittelun yhteistyön, osallistumisen ja tiedottamisen kanssa.

26 k §

Merenhoitosuunnitelman hyväksyminen ja muutoksenhaku

Valtioneuvosto hyväksyy merenhoitosuunnitelman ja 26 g §:ssä tarkoitetun erityisen toimintasuunnitelman. Suunnitelman hyväksymisessä noudatetaan soveltuvin osin 17 §:ssä säädettyä menettelyä.

Valtioneuvoston päätökseen saa hakea muutosta siten, kuin 18 §:ssä säädetään.

26 l §

Valtioneuvoston asetus merenhoidon järjestämisestä

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

1) meriympäristön hyvän tilan määrittelyn kuvaajista ja meriympäristön hyvän tilan määrittämisestä;

2) meriympäristön nykytilaa koskevassa arvioinnissa käytettävistä ohjeellisista ominaisuuksista, paineista ja vaikutuksista;

3) ympäristötavoitteiden asettamisessa huomioon otettavista ominaisuuksista;

Helsingissä 25 päivänä maaliskuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

4) meriympäristön tilan seurantaohjelmissa tarvittavasta tiedosta;

5) toimenpideohjelmassa huomioon otettavista toimenpiteistä;

6) Suomen ympäristökeskuksen tehtävistä merenhoidon suunnittelussa ja seurannassa, merenhoidon suunnittelua yhteensovittavista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä muista viranomaistehtävistä;

7) merenhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman valmistelusta ja sen määräajoista sekä valmisteluun liittyvän muun yhteistyön järjestämisestä;

8) osallistumisesta merenhoitosuunnitelman valmisteluun ja valmisteluun liittyvästä tiedottamisesta.

28 §

Vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottaminen

Valtion ja kuntien viranomaisten sekä viranomaistehtäviä hoitavien muiden elinten on otettava soveltuvin osin toiminnassaan huomioon valtioneuvoston 17 §:n mukaisesti hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat sekä 26 k §:n mukaisesti hyväksymä merenhoitosuunnitelma ja 26 g §:ssä tarkoitettu erityinen toimintasuunnitelma.

Vesienhoitosuunnitelmien ja merenhoitosuunnitelman huomioon ottamisessa noudetaan lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2011.

Asuntoministeri Jan Vapaavuori